

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. De existentia, & essentia diuinæ promissionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

CERTAMEN I.

De existentia, & essentia diuine
promissionis.

Item de antiquis à se praestandis ad homines facta promissio constat ex scriptura frequentissima in terminis & voce promissionis ipsa Genes. 1. & 2.2. item. n. 10. 1. ad Timot. 4. ad Rom. 4. ad Hebr. 6. Actor. 1. synonyma pollicitationis voce 1. Ioann. 1. ad Hebr. 4. genes. 8. Exod. 12. num. 31. Deuter. 1. & pluries: vocibus autem aliis pacti, foederis, testamenti eadem ex parte Dei promissio ad homines facta alicuius, licet aliud, quod hae ultra promissionem addunt, & concernunt iidem significetur: vtrunque enim mutuum duorum promissionem dicit 1. pactum de Pollicit. quod proinde abque alterius ex pacificutione, fœdusque incunctibus, atque, in re praesenti, Dei promissione mutua esse non potest, vt de se patet: fœdus addit materiam pacti, & mutuae promissionis determinatam: nempe pacem dimicantium, seu ante fœdus inimicorum, & discordium. Pacti igitur nomine Dei ad homines promissio habetur multoties. Genes. 9. & 16. Exod. 6. 19. & 31. Deuter. 4. Itai. 55. Psalm. 77. & conuenitionis voce, Sapient. 12. & Mat. 20. foederis vero nomine Genes. 6. & 9. Exod. 2. 23. & 29. frequentius lib. Numeror. & Deutorum. Item. 49. & 61. & frequenter in Ezech. & Osee. Testamenti demum vocem eadem Dei cum hominibus mutua promissio, quod nomine pacti, & foederis cum ipsis dicitur: quare & Dei ad homines promissio absolute significatur. Nam, quod testamentum vltius ex natural. & ciuili iure ad sui valorem essentialiter requirit, in Deum cadere acquirit: esse siquidem testaris mors (vt obseruat Paulus ad Hebr. 9.) Deo promittenti, & pacienti impossibilibus: quare pro pacto Dei testamentum in scriptura poni acutè, & doctè obseruat. August. libro 1. lo. ut de Genes. num. 49. dicens: *Amant scriptura pro pacto ponere testamentum: quibus filius scripsit Hieron. Hierem. 31. ad id Ecce dies veniunt & feriam domui Israhel. & domui Iuda fides nouum non secundum pactum quod pepigi cum Patribus eorum: quod sic retulit Paulus ad Hebraeos 8. Confabulo super domum Israhel, & super domum Iuda test. mentum nouum; non secundum testamentum, quod feci Patribus eorum.* Arque id Exod. 24. Hic est sanguis foederis ita retulit ad Hebr. 9. Hic est sanguis testamenti: & Eccle. 44. in carne eius fuisse fecit testamentum.

2. Stat enim his omnibus vocibus Dei de aliquo præstando hominibus promissionem constanter esse ferè visibis à scriptura assertam, vt autem an propria vocis acceptatione, an inpropria solum, & metaphorica asserta illa fuerit? statuatur, & deinceps de diuina promissionis disputanda clarè examinari: ac desinere quærit: quidnam Dei promissio essentialiter continet, ac fir statendum in primis erit. Quà in re prima sententia docet: promissionem diuinam nihil aliud, quam propositi, & voluntatis diuinæ de re aliqua præstanda assertionem continere. Refertur S. Bonauentura in 2. d. 17. art. 2. q. 3. corporante me. Quatenus ar. ratione promissionis diuinæ de præmio ipsius diligentibus præstando quodammodo solum, ac non absolute ad illud reddendum obligari: unde sequitur (subiungit) quam appellat promissionem; non esse simpliciter promissionem. Referuntur etiam pro eadem sententia Greg. in 1. d. 17. q. 1. art. 2. post concl. 2. probat. 2. principali & ad 4. Auroli. Marfil. in 1. q. 18. art. 4. col. vltim. ad 1. & 5. obiectionem, dum aiunt coramam gloriæ ex nullo debito, sed ex gratia & liberali voluntate Dei donari; & Maior in 2. d. 27. q. 1. sub init. Item docet, ac proinde posse illam absolute negare, vbi & Richard. art. 2. q. 3. ad 3. solut. posteriore ad negandum debitum ex cuiusmodi promisso coronæ potius inclinatur, & Scotus in 4. d. 16. sub finem: dum seculam promissionem, Deum simpliciter, & absolute gloriæ debitorem negat: expressius

Durandus in 2. d. 7. q. 2. n. 15. eam sententiam docet scribens: *Promissionem diuinam in scripturis non fuisse aliquam obligationem; sed insinuare meram dispositionem diuine liberalitatis.* Est autem expressissima sententia nostri Sorez d. 7. de libertate diuina sect. 2. a num. 10. praefertim num. 13. 14. 15. 27. & 28. Non assequor tamen, quo pacto hanc promissionem simpliciter credat; ex qua Deus obligatus, & debitor ad promissa praestanda sit, quibus ea praestare promissit teneatur: de quibus iacta in num. 4.

3. Dicendum est: promissionem diuinam aliquam aliam prædicationem, seu intimationem voluntatis diuine de re faciendam, & huius futuritionem continere, ita communitate Theologi sancti Bonauentura loco citato dicens: illam quandam, quam dixi obligationem esse, esse necessitatem, sed ex sua mera benignitate in Deum cadere: quia volunt promittere, & pactum firmare cum qui eum diligunt: quandam vero appellat, ac compleritalem talem negat, vt ex ea quæriti ius creaturis promissum contra Deum non admittat: neque eum illa, ipsæ & rigore iustitiæ debitorem constituit, vt ex creata non promissione alteri facta nobis continetur. Accedit Argentinensi ibi ea d.27. art.4. post med.multiples Durandum prædictens afferensque: Deum ex promissione sua gratuita manere debitorem. Consonat Gab.v. qn. art.4. probat. concl.1. & solut. obiectiõnis ante a.concl. Richardani. d.3. ad 3. & clarius adhuc in d.4.d.6 art.1. fine. Vulp. part.1. d.83. c.6. & 1. tom.2. d.11. c.2. cum Afflicti Ruti d.56. de volunt. sed.7. ad n.11. Probatur ex sententia præfata Fulgentij 1. ad Monim.c.24. med. dicentis: Si autem Deus non omnia promissi, quæ prædixit, quantum prædixit omnia quæ promissi: sicut non omnia prædictauerit, quæ præsciuit, quantumvis omnia prædictauerit præsciuit. Concludit siue: iustificandis ergo aliis glorificandis prædixit: unum misericordia sua quæ prædixit potest, & promissit: iniquis autem prædictatum iustitia sua opus: prædixit tantummodo, non promissit. Cuius rationem subdit cap.2. infio. quia promissio vel profectio promissario non est de tristibus, & nocuiis tantummodo esse potest. Nec præstat fiducias: Fulgentium de afflictione, & prædicatione rerum, non autem voluntatis diuine eas donandi agere: liquidum, cum ex futuris ad Deo prædicatur: immo non, nisi à Deo, fore operum in eorum prædictione voluntas Deo de eis præstatum satis, & absolute asseritur: secundo quia eadem est ad rem rerum, & voluntatis Deo asseritur, vt sit promissio, vel fecerit.

4. Probatum ratione: quia propria promissio nuda in affectione nuda rei alieni obtemperare, et præstare voluntatis illam præstandi in affectione: atqui promissio diuina propria promissio est; ergo non stat in nuda Dei de eius affectione; sed aliquid vicius addit. Minor probatur satis conuolutione 2. ac insuper admittit. (re. vilius) a Soario nostro cum, quod decernamus. Maior probatur: est enim quia alteri dicta sunt voluntatem præstare: de præstati habet quidpiam ipsi in potestatem donantem, ergo præstare ac nuda, nec promittit, nec id ipsi donare et promissionem tenebunt: nec illi esse de implenda potestatem donatione iure contra affectorem illum in alterum. Quia conscientia, siue contentio fore agere potest: quare et affector falsa conscientia, et iure omni retractat: potest pro libito voluntatem, nihique illorum ipsi potestata donata: ergo quia ea voluntatis donandi alienatione nuda, et præstata, non fiat promissio. Negatur sequentiam: quia Dei voluntas habita femel, atque infallibili Dei testimonio asserta, mutari, & deicere non potest: quare homini (qui beneficium præstandum tenet) femel Dei testimonio propalata, tantum de intentione est: rem præstanda: in idem manens, quod iudicis habetur de re præstanda: in idem manens, quod alio quod ad promissionis creatæ constitutionem tenet præsentis voluntatis, veram etiam, affectionem addens: nuda est. Contra verò: quia certitudo illa est ex veritate diuina in iudicando, & veracitate in dicendo, ac nuda voluntatis diuinæ constantia; & immutabilitate, non autem ex fidelitate in promissis præstandis: quare non est certitudo præstandum ex affectione, & reuelatione Dei de sua voluntate præstandi aliqua Ioanni non ipsi Ioanni facta: alteri facta extare: quod in causa promissionis facti Petro, vel alteri facta extare: quod in causa promissionis facti a Deo non esset: ergo nulla est solutio.

Inde probatur secundò conclusio. Assertio diuina præsentis voluntatis de aliquo præstando, est obligans, vel sic loquar diuinam veritatem, vel infallibilitatem in cognoscendo, & veracitatem, seu infallibilitatem etiam in dicendo, vel potius ex eis oriatur, attributis, quæ ad iudicium, & testimonium diuinum supponuntur; aut nec Dei fidelitatem in promissis præstandis adstringunt: quæ, etsi per impossibile, Dei voluntas de præstandis asserta non esset, vel semel habita deficeret, ac proinde, nec reliqua præstarentur: nullatenus læderetur; sed solum veritas, & veracitas Dei in cognoscendo, & dicendo & diuinæ voluntatis constantia, & immutabilitas, quæ ex diuinæ promissione Dei fidelitas in promissis implendis adstricta maneat, deficiente adimplerione, læderetur formaliter, & deficeret: ergo in nuda assertione diuina de voluntate aliquid præstandi, ei etiam cuius interest, à Deo facta non est propria promissio. Pater consequentia: quia propria promissione inuitabiliter manet obligata fidelitas promittentis formaliter sumpta ad implenda promissa: ex quacunque virtute fit obligatio, siue fidelitatis solum, siue iustitiæ, de quo postmodum Tertio: per Soarium, quem impugnamus, promissione sua Deus debitor constituitur, & sibi, & creaturæ, cui promittit præstandi promissa: at talis mera assertione voluntatis præsentis de eis præstandis non constituitur, ut dicebamus: ergo aliquid aliud continet diuinæ promissio ultra præsentis voluntatis assertionem diuinam: denique assertio pura supponit obiecta cognita, & facta: quare tota speculationis, & de factis, ac præsuppositis pro priori ad ipsorum cognitionem est, nec ipsorum actiua: promissio vero non est de factis, ne sit illusoria, sed de faciendis: maxime, cum ex promissione ipsa, ac non aliter sunt: ergo promissio non est nuda assertio, sed aliquid aliud: nempe enunciatio, cuius interest, quia fides enunciantis de aliquo illi præstando obpignorat, seu quia Hispanè loquendo, *se empeña la palabra*, illud præstandi promissio.

6. Multa alia ex scriptura, & ratione congerit Ruiz, quorum virtus tota in præfatis rationibus deducenda denique est: sed & plura cit. sect. 7. à num. 5. ex Soario congerit pro eius sententia, quorum fere omnium impetui datis nostris rationibus languescit: eo enim fere omnia enadunt: ut ostendant præstantia quæque promissa maiorem certitudinem ex promissione, quam ex assertione simplici diuinæ habere non posse: quod certissimum est, sed tamen ex pluribus titulis diuinorum attributorum haberi eandem certitudinem posse est æque certum: titulo enim decreti diuini omnimodam faciendam ex illo certitudinem habeant, etsi nec cognoscerentur, nec de eorum effectu, & futuritione adesset assertio: quæ tamen, si adiant, & infallibilitatis diuinæ in cognoscendo eadem, & nullatenus maiorem, titulis tamen formaliter pluribus formaliter habent: sicque accedente promissione titulo etiam diuinæ fidelitatis vltiore. Argumentum tertio loco inductum, quod scilicet simplex nostra assertio de aliquo faciendū iuramento accedente promissoriæ obligationem inducat, sitque promissio ob adiuturum per illud diuinæ autoritatis subsidium in faciendi firmitatem, quæ autoritas eadem in simplici eius assertione est. Respondetur assertioni simplici de faciendis iuramentum adiunctum vim promissionis afferre: quia iurans adducit Deum in fideiorem de faciendis: quare, & præsumitur merito suam fidem verbis illis obpignorare pro enunciati implerione, maxime cum verbum dabo significandæ promissioni aptum de se sit, & quo sæpe enuntiat promissio, ut iamiam dicam, at si declarare se solum Deum in testem adducere veritatis præsentis animi, quem habet dandi illud, quod à se assertum dandum, tunc quidem iuramento illo promissio minimè euadit: ut bene Ruiz; cum autem Deus in scriptura quod faciendum simpliciter assertit iurat promissio absque dubio est, quia eo iuramento suam fidem eius implerionem adiungit, ut Paulus de adolito iuramento ad Hebr. 6. ait: *in quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationis hereditibus immobilitatem consilij sui interposuit iuramentum ut per duas res immobiles (nempe veracitatem in dicendo & fidelitatem in promissis adimplendis, quam iuramento adstringit) quibus impossibile est mentiri Deum fortissimum solatium habeamus, cum duplici*

Christoph. de Ortega de Deo Vno. Tom. II.

illo titulo diuino veritatis, seu veracitatis in dicendo, & fidelitatis adstrictæ prædictorum implerioni per Dei iuramentum, quo prædicta eorum promissio euadit, non possint prædicta nobis non adesse. Denique arguit Soarius: ea quæ promissa à Deo ex veteri testamento referuntur in nouo simplici assertione de futuro in illo extare ut 2. Regum 7. *Suscitabo semen tuum post te*: & Psalm. 131. *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam*: Ergo quia sola assertione Dei promissio continetur. Respondet bene Ruiz enunciationem de futuro circa aliquid præstandum commodi ei, cuius interest, factam ex circumstantiis determinari ad promissionem significandam, nec solum enunciatiue: ut constat ex institut. de verbor. obligat. §. 1. ubi his promissionem contineri dicitur: *Dabis? dabo*, & ff. eodem titulo l. 2. *si quis ita interroget dabis, & responderit: quidni? & is vique in causa est ut obligetur*, & l. 3. *Si illud factum fuerit dabo vobis*: assertiones de futuro non enunciatoriæ solum, sed promissorie ex circumstantiis vulgo significare, & significasse demonstrat. Et confirmatur: nam quæ solum enunciationem de futuro sonant, ex circumstantiis, non enunciatiue, sed præceptiue significant ut in præceptis Decalogi omnibus patet, & plerisque humanis quæ plerumque enunciationibus de futuro, & faciendis à superiori-bus imponuntur. Ex quibus amplius admittere debet Soarius, quam intendit, ac velit. Nempe, promissiones, etiam creatas nudis assertionibus præsentis voluntatis de aliquo postea præstando contineri, nisi ex circumstantiis promissorie vltiores, nec nude assertiue, significare posse admittat: ut enunciationibus illis diuinis, ex quibus arguit euenisse certissimum est, ac proinde non in nudis assertionibus Dei extitisse. Adde eisdem enunciationibus, & assertionibus diuinis Dei iuramentum accessisse ut Psalm. 131. Oppositis verbis præmittitur, *Iurauit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eam, de fructu, &c.* Quo iuramento enunciatio diuina de futuro à se præstando in promissionem euadit Dei fidelitatem assertione nuda minimè obpignoratam, enunciationum implerioni adstringens ut num. 6. hinc ex Paulo docebamur.

CERTAMEN II.

De diuinæ promissionis proprietate, virtute, & effectu.

1. Deo primo propria promissio in Deo est admittere. Probatur, quia cum à Deo frequenter in scriptura, tam veteri, quam in nouo Testamento Dei promissiones occurrunt, eaque loca Patres omnes non commemorant solum, sed vel obiter, vel ex instituto interpretentur: nemoque promissionem Dei ibi assertam cum addito diminutive, vel aliquo eius vocis improprietatem denotant, sed absolute, & simpliciter admittit, quin de eius proprietate, vel leuiter dubitet: propriam Dei locis hæc promissionem contineri indubitato supponunt, & credunt. Confirmatur: quia Patres in loca scripturæ reliqua, quibus aliquid Deo tribuitur quod proprie ipsi non conueniat, illud improprie, metaphorice, aut per exaggerationem dictum, ut aliud quod proprium Dei est infirmetur, obseruant. Confirmatur secundo ex Tridentino sic dogmatice loquente sess. 6. cap. 16. *Iustis propositam esse vitam æternam tanquam gratiam filij per Christum Iesum promissam, & tanquam mercedem ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddendam*. Quibus ratio etiam à priori innuitur: quia ex sola propria promissione promittentis fidelitas promissis implendis obstringitur: aut Dei promissione eius fidelitas implendis promissis obstringitur. Tridentinum supponit, ac vidimus certamine primo. Ergo eadem ratio continetur primo, Corinth. 1. *Fidelis Deus per quem vocati estis in societatem filij eius Iesu Christi Domini nostri*: & x. ad Tess. 5.

Bb n.4